

TALE

27. august 2007

J.nr. 20070046557

AT/psa

Beskæftigelsesministerens besvarelse af samrådspørgsmål X og W om arbejdsulykker, herunder dødsulykker

Spørgsmål X: I et kommende samråd bedes ministeren forklare, hvad der er baggrund for det stigende antal arbejdsulykker siden 2003. I forlængelse heraf bedes ministeren redegøre for hvordan stigningen i antallet af arbejdsulykker hænger sammen med målsætningerne for arbejdsmiljøindsatsen frem mod 2010, og hvad ministeren vil gøre for at opfylde målsætningen om et fald i antallet af alvorlige ulykker på 20 pct. inden udgangen af 2010.

Spørgsmål W: Ministeren bedes oplyse, hvad han agter at foretage sig på baggrund af den stigning, der har været i antallet af arbejdsulykker med dødelig udgang, som fremgår af den seneste opgørelse over antallet af anmeldte arbejdsulykker.

Udvalget har bedt mig om at forklare, hvad der er baggrunden for det stigende antal arbejdsulykker siden 2003, og hvordan stigningen hænger sammen med målsætningen om 20 procent reduktion af ulykkerne inden udgangen af 2010. Udvalget har også bedt mig om at redegøre for, hvad jeg vil gøre i forhold til det stigende antal arbejdsulykker med dødelig udgang.

I perioden 2001-2003 var der et betydeligt fald i antallet af arbejdsulykker. Der blev anmeldt ca. 5.000 færre ulykker i 2003 end i 2001. Det var en meget glædelig udvikling.

Desværre er det siden 2003 gået den forkerte vej. I de seneste tre år er antallet af anmeldte arbejdsulykker steget, så vi nu ligger over niveauet i 2001. Også antallet af arbejdsulykker med dødelig udgang er steget de seneste tre år, så vi nu igen ligger på niveau med tallet for 2002.

Fx er der sket en meget beklagelig stigning i antallet af dødsulykker i **landbruget**. Derfor tager Arbejdstilsynet nu kontakt til branchen for at drøfte og følge op på de alt for høje dødstal.

Heldigvis er der også lyspunkter i det ellers dystre billede, som ulykkestallene tegner. Et af disse lyspunkter er **bygge- og anlægsområdet**, hvor der i 2006 har været et markant fald i antallet af dødsulykker.

Sådan var det desværre ikke i 2005. Det år mistede 20 livet på de danske byggepladser. Det var et alarmerende højt tal, og jeg bad derfor Arbejdstilsynets direktør om at samle byggeriets parter og sammen udarbejde en fælles strategi for, hvordan sikkerheden kunne højnes på byggeområdet.

Allerede i maj 2006 var strategien blevet omsat til en fælles handleplan med 21 konkrete aktiviteter, som skulle gøre bygge- og anlægsområdet til et mere sikkert sted at arbejde.

For hver af de 21 aktiviteter var der udarbejdet en tidsplan, og der var en klar aftale om, hvem der havde ansvaret for at få de enkelte aktiviteter omsat til handling.

For at sikre at der hele tiden er fremdrift i de 21 aktiviteter, har Arbejdstilsynet med jævne mellemrum holdt statusmøder med byggeriets parter. I sidste uge blev det 4. statusmøde afholdt, og det viste, at det generelt går godt med aktiviteterne, og at en del af dem allerede er gennemført.

Alle parter - det gælder arbejdsgivere, arbejdstager, ledere, bygherrer, rådgivere og myndigheder - har engageret sig i at få gennemført de 21 aktiviteter.

For eksempel har Arbejdstilsynet i 2006 og 2007 gennemført fem uanmeldte aktioner på byggepladser – og der var virkelige noget at komme efter. Så aktionerne er ikke slut.

Men selv om der fortsat er meget at komme efter på byggepladserne, er det meget glædeligt at konstatere, at antallet af dødsulykker er faldet fra 20 i 2005 til seks i 2006.

Selv om seks dødsulykker naturligvis er seks for mange, så tyder handleplanen dog på, at det faktisk *er* muligt at ændre på forkert udvikling. Det kræver dog, at *alle* parter går sammen om at løfte en opgave og gøre en fælles indsats – så den positive udvikling forhåbentlig kan fastholdes.

I 2006 kom det samlede antal dødsulykker op på 62, hvilket er en stigning på tre i forhold til 2005. Det er dybt, dybt beklageligt – det skal jeg være den første til at indrømme.

Hvad der er baggrunden for det stigende antal arbejdsulykker, herunder dødsulykker, kan jeg ikke sige noget om på baggrund af den nye statistik.

I statistikken kan vi læse, hvor ulykkesanmeldelserne stiger, og hvor de falder. Men hvorfor anmeldelserne stiger eller falder, kan vi ikke læse ud af statistikken. At svare på det kræver nærmere analyser.

En stigning kan fx hænge sammen med, at tilskyndelsen til at anmelde arbejdsulykker er blevet større, fordi vi har ændret arbejdsskadelovgivningen og udvidet ulykkesbegrebet.

Der kan naturligvis også være tale om en *reel* stigning i ulykkestallet. Og at stigningen derfor skal ses i lyset af den øgede aktivitet på arbejdsmarkedet og den øgede beskæftigelse.

Hvad der er de *sande* årsager til stigningen, kræver som nævnt en nærmere analyse. Og den vil jeg nu bede Arbejdstilsynet om at igangsætte.

Udvalget har som nævnt indledningsvis spurgt mig, hvordan stigningen i ulykkerne hænger sammen med målsætningerne for arbejdsmiljøindsatsen frem mod 2010.

Det korte svar på det spørgsmål er: Det hænger rigtigt godt sammen!

Det er **nemlig** ikke tilfældigt, at nedbringelse af arbejdsulykker er et af de fire prioriterede område i arbejdsmiljøindsatsen frem mod 2010.

Og arbejdsulykkerne har faktisk været højt prioriteret i mange år.

Allerede fra 1996 blev arbejdsulykker udpeget som et af syv såkaldte visionsområder. I 2002 satte vi for første gang mål for, hvor meget ulykkerne skulle reduceres inden 2006. Vi nåede desværre ikke målet. Og derfor er arbejdsulykker igen prioriteret indtil udgangen af 2010.

Som et vigtigt led i prioriteringen har Arbejdstilsynet udarbejdet en egentlig ulykkestrategi. Strategien indeholder blandt andet et øget fokus på at udvikle vejlednings- og informationsmateriale til virksomhederne om arbejdsulykker.

Det bliver fx muligt for den enkelte virksomhed at analysere ulykker og nær-ved-ulykker for at blive klogere på, hvad man på den enkelte virksomhed kan gøre for at forebygge og forhindre ulykker.

Som led i strategien vil Arbejdstilsynet også sætte yderligere fokus på ulykkesforebyggelsen i tilsynsarbejdet. Fx vil Arbejdstilsynet i år igangsætte en særlig ulykkesindsats ved at gennemføre 2.000 detailtilsyn på virksomheder, der har anmeldt en arbejdsulykke.

Endelig iværksættes der som led i ulykkesstrategien en række forskningsprojekter om ulykkesforebyggelse.

Ud over at prioritere nedbringelse af arbejdsulykker meget højt har regeringen sammen med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og de Radikale sørget for at sikre de rigtige rammer for arbejdsmiljøindsatsen. Det har vi gjort i form af arbejdsmiljøreformen.

Reformen har betydet, at samtlige virksomheder i landet – for første gang nogensinde - får screenet deres arbejdsmiljø. Under screeningen er der blandt andet fokus på arbejdsulykker. Så på de knap 50.000 virksomheder, som Arbejdstilsynet allerede har screenet, er der blevet talt om arbejdsulykker. Og det vil der også blive ved screeningerne af resten af landets virksomheder.

Reformen har også betydet, at Arbejdstilsynet kan give en virksomhed, hvor der igen og igen sker ulykker, et *rådgivningspåbud*. Det betyder, at virksomheder pålægges at bruge en autoriseret arbejdsmiljørådgiver til at få gjort noget ved de mange ulykker.

Det var ikke muligt før arbejdsmiljøreformen – dengang skulle visse virksomheder bare betale til en BST. Men sikkerhed for at der blev taget hånd om de konkrete problemer - det var der ikke. Den sikkerhed har vi nu.

For at understrege hvor højt regeringen prioriterer arbejdsmiljøindsatsen, vil jeg blot nævne at:

- Aldrig har der været så mange mennesker ansat i Arbejdstilsynet som nu. I 2001 var der 675 ansatte i Arbejdstilsynet. I år når vi op på næsten 800. Altså mere end 120 flere ansatte, end da VK-regeringen kom til.
- Aldrig har der være brugt så mange penge på arbejdsmiljø som nu. I 2001 var Arbejdstilsynets bevilling på 377 mio. kr. I år får Arbejdstilsynet 457 mio. kr. Altså over 20 procent mere, end da VK-regeringen kom til.
- Aldrig har Arbejdstilsynet besøgt så mange virksomheder som nu. I 2001 gennemførte Arbejdstilsynet mellem 28 og 29.000 tilsyn på et år. I år vil tilsynet nå op i nærheden af 50.000 screeninger og tilsyn. Det er næsten en fordobling på bare fem år!

Det er selvsagt resultater, som vi er meget stolte af i regeringen.

Men vi læner os ikke bare selvtilfredse tilbage. I sidste uge præsenterede vi - som et af mange elementer i kvalitetsreformen - endnu et initiativ, som kan hjælpe med til at få arbejdsulykkerne ned.

Vi har afsat i alt 40 mio.kr. over de næste fire år til at styrke arbejdsmiljørådgivningen på den enkelte offentlige arbejdsplads.

Det betyder, at en kommune, som fx har mange arbejdsulykker i hjemmeplejen, kan få økonomisk støtte, hvis den rekvirerer en autoriseret arbejdsmiljørådgiver, til at hjælpe med at forebygge og nedbringe ulykkerne.

Da ulykkestallene blev offentliggjort, hørte jeg en arbejdsmiljøkonsulent fra 3F sige, at ”det er ikke flere penge eller bedre regler, som er problemet - det er *holdningen* til sikkerhed, det er galt med”. Jeg kunne ikke være mere enig!

Rammerne og reglerne er i orden. Det er ikke mere kontrol, som er løsningen. Og penge har der aldrig været så mange af som nu.

Derfor er jeg helt enig i, at det handler om at få skabt en *holdningsændring* i forhold til sikkerhed. Regeringen og Arbejdstilsynet kan – og skal – ikke løfte opgaven alene.

At få skabt en holdningsændring kræver en indsats af organisationerne både på arbejdstager- og arbejdsgiverside. Og det kræver i allerhøjeste grad en indsats på den *enkelte* virksomhed.

Det handler nemlig først og fremmest om at forbedre sikkerhedskulturen på den enkelte arbejdsplads. Det er dér, arbejdsmiljøet er. Det er dér, ulykkerne opstår. Og det er dér, de skal forebygges.

Sikkerhed begynder med, at ledelsen beslutter, at den **vil** det med sikkerheden. At den **vil** have et højt sikkerhedsniveau, og at den **vil** gennemføre beslutningen i samarbejde med medarbejderne.

Hvis vi også kan få de ansatte til at bakke op om at få skabt en holdningsændring til sikkerhed, så tror jeg, det tilsammen vil kunne ses på ulykkestallene.

Sammenfattende vil jeg sige:

Det er dybt beklageligt, at antallet af arbejdsulykker er steget.

Det handler ikke om flere penge eller bedre regler. De ting er i orden.

Det handler i meget høj grad om at få skabt en holdningsændring til sikkerhed på den enkelte arbejdsplads. Her har først og fremmest arbejdsgiverne et meget stort ansvar.

Og så skal vi selvfølgelig se på, hvad **baggrunden** er for stigningen i ulykkerne. Derfor har jeg bedt Arbejdstilsynet om at igangsætte en nærmere analyse af de bagvedliggende årsager til stigningen i arbejdsulykkerne.

Hvis der på baggrund af denne analyse viser sig at være behov for yderligere initiativer eller indsatser, vil jeg naturligvis sørge for, at der bliver fulgt op.

For ulykkeskurven **skal** knækkes.